

відео, чати, форуми, конференції, онлайн-засоби для проведення тестування, онлайн-презентації, електронні бібліотеки.

Подальший розвиток дистанційного навчання має сприяти підвищенню якості надання освітніх послуг шляхом поєднання сучасних дистанційних технологій і методичних підходів, що дасть змогу забезпечити інтерактивну взаємодію здобувачів і викладачів і сприятиме посиленню мотивації до отримання нових знань.

1. Маринченко Г. М. Дистанційна освіта в Україні: історія та сучасний стан. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 22. Т. 3. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2020/22/part_3/43.pdf.

2. Ярошенко Т. О. Дистанційне навчання в системі вищої освіти: сучасні тенденції. *Інженерні та освітні технології*. 2019. Т. 7. № 4. С. 8-21. URL: <https://doi.org/10.30929/2307-9770.2019.07.04.01>.

*Д-р техн. наук, професор, завідувач кафедри
охорони праці та навколишнього
середовища Ю. В. Буц,
канд. техн. наук, доцент Д. С. Козодой*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

АКТУАЛЬНІСТЬ РОЛІ ВИКЛАДАЧА В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Дистанційне навчання є особливим видом навчання, головною особливістю якого є інтерактивність взаємодії всіх учасників освітнього процесу. За дистанційного навчання реалізується особистісно орієнтований підхід до навчання, відбувається максимальна індивідуалізація навчання. Дистанційному навчанню властиві як загальнопедагогічні дидактичні, так і специфічні принципи навчання. Використання нових інформаційних і телекомунікаційних технологій дає змогу здійснити взаємодію учасників дистанційного навчання незалежно від їхнього місцезнаходження за допомогою електронної пошти, чату, форуму, відеоконференції, вебінару, онлайн-семінару.

Методичною особливістю дистанційного навчання є те, що засвоєння знань, умінь і навичок, передбачених навчальними програмами, здійснюється не в традиційних формах навчання (лекція, уроки, семінари тощо), а шляхом

самостійної роботи того, хто навчається, за допомогою різних засобів, носіїв інформації. У центрі процесу дистанційного навчання перебуває не викладання, а навчання, тобто самостійна пізнавальна діяльність того, хто навчається, з оволодіння знаннями, вміннями та навичками. При цьому той, хто навчається, повинен не тільки мати навички роботи з комп'ютером, а й способи роботи з навчальною інформацією, з якою він зустрічається в процесі дистанційного навчання.

Інформаційно-освітнє середовище дистанційного навчання являє собою системно організовану сукупність засобів передавання даних, інформаційних ресурсів, протоколів взаємодії, апаратно-програмного та організаційно-методичного забезпечення, орієнтовану на задоволення освітніх потреб користувачів. При цьому характерними рисами дистанційного навчання є гнучкість, модульність, економічна ефективність, нова роль викладача, спеціалізований контроль якості освіти.

Зміст навчання можна визначити як педагогічну модель соціального замовлення, процес навчання, методи та організаційні форми його реалізації визначені його змістом. При відборі змісту під час дистанційного навчання доцільно користуватися загальними принципами та рекомендаціями. При цьому дуже важлива роль педагога, його професійні здібності та спеціалізація. Звісно, усі ці позиції для викладача є важливими в будь-якому разі, але за дистанційного навчання це має особливе значення. Очевидно, що для сучасного викладача висувують особливі вимоги: уміння мотивувати здобувачів, працювати з сучасними навчальними онлайн-програмами, цікаво подати інформацію свого предмета, справедливо оцінювати своїх здобувачів. У навчальному процесі головною ланкою забезпечення високої ефективності освітнього процесу є викладач. В ідеалі викладач має демонструвати своє вміння бачити технологічні, організаційні, соціально-економічні та соціально-психологічні можливості отримання максимального педагогічного результату.

В умовах дистанційного навчання основним завданням викладача є управління самостійною роботою здобувачів, що передбачає виконання ними таких функцій: формування спонукальних мотивів; постановка цілей і завдань;

передавання знань, досвіду; організаційна діяльність; організація взаємодії між слухачами; контроль процесу навчання.

Сьогодні з'явилися нові технічні та педагогічні можливості й засоби, які дають змогу реалізовувати будь-які технології навчання та новий зміст навчання. Слід зазначити, що при цьому ергономічне навантаження на викладача як основний елемент системи «людина-машина-людина» колосальне, і в загальному підході дистанційна система має бути переоцінена з фінансово-економічного боку. Значущість цієї підсистеми визначена тим, що в умовах ринку освітніх послуг і відсутності фінансування практична діяльність освітнього закладу дистанційного навчання, як аналога промислового підприємства, ґрунтується на продажі освітніх послуг і зароблянні тим самим грошей на проведення та вдосконалення освітнього процесу. Крім того, кожен педагог і адміністратор в умовах ринку має бути обізнаний з економікою освіти в частині організації та оплати праці, фінансування витрат на освіту, методами оцінювання соціально-економічної ефективності освіти.

1. Ляхощка Л. Організація дистанційного навчання в закладах післядипломної педагогічної освіти. *Післядипломна освіта в Україні*. 2016. № 1. С. 99–106.
2. Українська Система Дистанційного Навчання – UDL System/ Ukrainian Dastance Learning System. URL: <http://www.udl.org.ua> (дата звернення 23.09.2024).
3. Jones A., & Issroff K. (2019). Learning technologies: Affective and social issues in computersupported collaborative learning. *Computers & Education*. 44(4). P. 395-408.

*Канд. техн. наук, доцент, завідувач
кафедри управління вантажною
і комерційною роботою А. О. Ковальов,
кандидати техн. наук, доценти
О. О. Шапатіна, С. М. Продашук*

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ІНДИВІДУАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРАЄКТОРІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Сучасність потребує від вищої освіти відповідності актуальним потребам ринку праці, урахування різних технологічних, соціальних і економічних чинників, а також нових підходів до вирішення завдань для підготовки